

Upravo objavljena i predstavljena nova knjiga povjesničarke Blanke Matković "Imotska krajina u dokumentima Ozne, Udbe i Narodne milicije (1944.-1957.) – Likvidacije i progoni!"

Dr Zlatko Begonja, prof. Dragutin Koštro, studentica povijesti Magdalena Vuković i autorica, Blanka Matković

Prvi put nakon 70 godina strašni zločini jugoslavenskoga režima u Imotskoj krajini – u knjizi od tisuću stranica

U knjizi su originalni dokumenti, popisi likvidiranih, nestalih i zatočenih po raznim mjestima Imotske krajine

Jugoslavenski diktator Tito nikada nije došao u Imotski jer je znao da je nepoželjan. Imočani su uvijek bili hrvatski nacionalisti i katolici. Od Vlade Gotovca, Petra Vrdoljaka, Brune Bušića, Ive Rojnice, Dinka Šakića... Koliko god se oni međusobno razlikovali, jedno im je zajedničko: antijugoslavenstvo i hrvatski patriotizam, naglasio je prof. Koštro

Piše: IVICA MARIJAČIĆ

Svjetlo dana ugledala je dugoočekivana i najavljuvana knjiga povjesničarke Blanke Matković "Imotska krajina u dokumentima Ozne, Udbe i Narodne milicije (1944-1957); Likvidacija i progoni". Niz predstavljanja počeo je sredinom prošloga tjedna u Imotskoj krajini i Podstrani, a nastavlja se u Zagrebu i u drugim mjestima. I prije no što je objavljena, knjiga je izazvala veliku pozornost jer je riječ o bolnoj tematiki koja je sedam desetljeća držana pod embargom. Na predstavljanju knjige u imotskoj kino dvorani bilo je oko tri stotine zainteresiranih građana koji su s velikim zanimanjem poslušali predstavljače i autoricu. Riječ je o knjizi koja prvi put dokumentirano obrađuje krvavu komunističku prošlost imotskoga kraja. O knjizi su govorili povjesničar s Filozofskoga fakulteta u Zadru dr. sc. Zlatko Begonja, zatim profesor povijesti na imotskoj gimnaziji Dragutin Koštro, studentica povijesti Magdalena Vuković, koja je ujedno i suradnica na izdanju ove knjige, te joj je ovo bio prvi nastup, i sama autorica mr. sc. Blanka Matković.

Dr. Begonja rekao je kako je ova knjiga nakladnički pothvat iznimne vrijednosti s ciljem otkrivanja istine o stradanju naroda u Imotskoj krajini i nakon Drugoga svjetskog rata. Objavljeni dokumenti relevantno prikazuju komunistički režim i obilježe jugoslavenskoga režima otkrivajući razinu zločinstava koje je taj režim brutalno počinio, a onda ih pokušao dugo skrivati od javnosti, rekao je dr. Begonja. Po njegovim riječima, povijest komunističke ideje od početka je proturječna sama po sebi jer zlom se nikada ne može postizati dobro. Komunizam se pokazao u fizičkim likvidacijama i oduzimanju imovine u pravoj svojoj prirodi, a ova knjiga s dokumentima nesporno dokazuje da se radilo o teškim progonima i likvidacijama ljudi, što je počelo od listopada 1944. kada su partizanske postrojbe ušle u Imotski i počele sa zločinima

jer nisu naišle na "gostoprivstvo" u Imotskome.

Profesor povijesti iz Imotskoga Dragutin Koštro na početku je okupljenim Imočanima rekao da je ova tema, kao i knjiga, vrlo važna za sve Hrvate, a ne samo za ljude imotskoga kraja. Autorica je ovom i prijašnjom knjigom pružila izazov svim povjesničarima da se konačno počnu ozbiljnije baviti Dalmacijom nakon Drugoga svjetskog rata, što dosad gotovo nitko nije činio. Pitajući se zašto su ginuli ljudi, profesor Koštro rekao je da je proučavao povijest NDH i ustaškoga pokreta i doznao uz ostalo kako je od 500 prvih ustaša, u logorima u Italiji bilo čak 150 Imočana. Zato što su Imočani uvijek bili Hrvati, radikalni Hrvati, hrvatski nacionalisti i katolici. Od Vlade Gotovca, Petra Vrdoljaka, Brune Bušića, Ive Rojnice, Dinka Šakića... Koliko god se oni međusobno razlikovali, jedno im je zajedničko: antijugoslavenstvo i hrvatski patriotizam, naglasio je prof. Koštro. Oni nisu bili zatucani, nego obrazovani ljudi, uvijek su bili hrvatski domoljubi. Jugoslavenski vođa Josip Broz Tito nikada nije došao u Imotski jer je znao da ovdje nije poželjan. Koštro je ponovio da je jugoslavenski režim u Imotskoj krajini ubijao ljudе jer su bili Hrvati i katolici. Nikada se, po njemu, ne će doznati broj ubijenih Hrvata nakon Drugoga svjetskog rata jer jedinice KNOJ-a koje su provodile likvidacije nisu vodile zapisnike o tomu, a Britanija, koja je odgovorna za te zločine izručivši Hrvate J. B. Titu, još ne otvara arhive. Zar nije Tito dogovorio predaju Hrvata s Engleza na Bleiburškome polju u zamjenu za povlačenje iz Koruške, a samim time Englezi su prekršili Ženevsku konvenciju. Pitamo se kako je moguće razoružati i poslije u ruke krvnika predati toliko Hrvata koji nisu svi bili ustaše i domobrani, nego je bio golemi broj djece, žena i starčadi koji su bježali od partizanskih koljaca i četnika, a kokardu samo zamijenili zvezdom petokrakom, podsjeća Koštro.

Autorica, mr. povijesti Blanka Matković podsjetila je da je u prošle 72 godine hrvatski narod bio lišen prava na istinu i na reviziju serviranih mu „istina“, a borba za istinsku slobodu

istraživanja i reviziju kojima bi se raskrinkale partijske dogme te ustavljala što cijelovitija istina još je u povojima. Svi oni koji staju na stranu demokratskih sloboda i znanstvene objektivnosti bivaju izloženi prijetnjama, vrijeđanjima i pritiscima općenito s ciljem da ih se zauvijek ušutka i onemogući povjesno istraživanje ničim uvjetovano, oslobođeno od političkih i partijskih manipulacija, površnih novinarskih zamagljivanja, beskorisnih uličnih prepucavanja, ali i od „istoriografskih tekstova od poslužbenoj dužnosti određenih i dobro plaćenih „(h)istoričara“. Upravo je takav rad i samo gola istina osnovni cilj moga rada, rekla je mr. Matković.

Knjiga "Imotska krajina u dokumentima Ozne i Udbe i Narodne milicije (1944.-1957.) – Likvidacije i progoni" na oko tisuću stranica donosi dokumente o svim selima Imotske krajine od 1944. do kraja 50-ih godina, ali i pojedinosti o političkoj situaciji te gospodarstvu i kulturi između dva svjetska rata i tijekom Drugoga svjetskog rata koji nikada ranije nisu objavljeni, a u vrijeme svoga nastanka bili su označeni kao „strogovjernjivi“ dokumenti. Okosnicu ove zbirke dokumenta čine elaborati Narodne milicije iz 1956. i 1957. godine i to za svako selo Imotske krajine zasebno te za tri stanična područja – Imotski, Zagvozd i Cistu Provo. U prvome dijelu knjige, uz elaborate su dodani popisi nestalih koje je 1945., 1946. i 1947. pripremala Ozna, odnosno Udba, i to za svako selo pojedinačno, osim za ona naselja za koja popisi nisu nađeni ili sačuvani. U drugom dijelu zbirke nalaze se razni popisi, vrlo često bez datuma i pečata zbog čega ih je nemoguće precizno datirati i zaključiti tko ih je točno sastavlja. Ti dokumenti uključuju popise likvidiranih, nestalih, suđenih, zatočenih, tzv. „narodnih neprijatelja“, tzv. „ratnih zločinaca“, iseljenika u prijeratnoj i poslijeratnoj emigraciji, osoba na izdržavanju kazne i osoba kojima je bilo oduzimano državljanstvo. O svim ovim dokumentima opširno je govorila suradnica na knjizi Magdalena Vuković. Knjiga je objavljena u nakladi Hrvatske družbe povjesničara "Dr. Rudolf Horvat".